

Nomadi ry – Ympäristövastuusuunnitelma

Nomadi ry ja Alpo Aaltokoski Company pienentävät toimintansa ympäristökuormaa ennen kaikkea matkustamisessa, teosten materiaaleissa ja teosten elinkaareissa. Suunnitelma kertoo, mitä teemme, kuka vastaa ja miten seuraamme edistymistä.

Hyväksytty: hallituksen kokous 27.10.2026 · Voimassa: 2027–2028 · Vastuhenkilö: Jussi Väänänen, toiminnanjohtaja

1. Lähtökohdat ja tavoitteet

Taide voi vaikuttaa arvoihin ja kuvitella kestävämpää tulevaisuutta, mutta sen tekeminen kuluttaa myös energiaa ja materiaaleja. Pieni ryhmä ei pysty mittaamaan kaikkea, joten keskitymme asioihin, joissa vaikutus on suurin ja joihin voimme itse vaikuttaa.

Tavoitteet suunnitelmakaudella 2027-2028:

1. Kotimaan matkat tehdään ensisijaisesti junalla, ja ulkomaan kiertueiden matkojen päästöjä seurataan.
2. Teoksista tehdään pitkäikäisiä: jokaista uutta teosta pyritään esittämään vähintään 2 vuotena ja useammalla paikkakunnalla.
3. Vähintään puolet uusien produktioiden lavastus-, puku- ja rekvisiittamateriaaleista on kierrätettyjä tai uudelleenkäytettyjä, ja vähintään kaksi kolmasosaa ohjataan uudelleenkäyttöön teoksen jälkeen. Tavoite noudattaa kansainvälisen Theatre Green Book -ohjeiston perustasoa.
4. Toiminta on mahdollisimman paperitonta ja energiaa säästävää.
5. Työryhmä, kumppanit ja yleisö tuntevat käytäntömme ja voivat osallistua niiden kehittämiseen.

Ympäristövastuu ei saa heikentää työryhmän hyvinvointia tai yhdenvertaisuutta. Esimerkiksi pidemmät junamatkat korvataan työaikana, ja terveydelliset syyt menevät aina kulkutapaohjeen edelle.

2. Toiminnan keskeiset ympäristövaikutukset

Kiertueiden ja vierailujen matkustaminen on tämänkokoisen tanssiryhmän suurin päästölähde, erityisesti lennot. Seuraavaksi suurimmat ovat teosten materiaalit ja rahtikuljetukset.

Osa-alue	Vaikutuksen suuruus	Oma vaikutusmahdollisuus
Työryhmän matkat, erityisesti lennot	Suuri	Kohtalainen: kulkutapa, kiertueiden reititys
Lavastuksen ja rekvisiitan rahti	Keskisuuri	Hyvä: kevyet ja pakattavat ratkaisut
Lavastus-, puku- ja rekvisiittamateriaalit	Keskisuuri	Hyvä: kierrätys, vuokraus, uudelleenkäyttö
Harjoitus- ja esitystilojen energia	Keskisuuri	Rajallinen: tilat ovat vuokrattuja

Osa-alue	Vaikutuksen suuruus	Oma vaikutusmahdollisuus
Valot ja tekniikka	Pieni–keskisuuri	Kohtalainen: LED-valot, kalustovalinnat
Painotuotteet ja markkinointi	Pieni	Hyvä
Tarjoilut ja kertakäyttötuotteet	Pieni	Hyvä
Yleisön liikkuminen esityksiin	Vaihteleva	Rajallinen: viestintä ja esityspaikkojen valinta

Arvio on suuntaa antava. Ensimmäisen suunnitelmavuoden aikana matkojen päästöt lasketaan, jotta arviota voi tarkentaa.

3. Toimintamalli

Matkustaminen ja kiertueet

- Kotimaassa ja lähialueilla, joihin pääsee junalla kohtuullisessa ajassa, kuljetaan junalla tai muulla joukkoliikenteellä. Lentoa käytetään vain, jos junamatka ylittää 10 tuntia, tai aikataulu tai terveys sitä edellyttää.
- Ulkomaan vierailuista pyritään kokoamaan kiertueita, joissa samalla matkalla on useita esityksiä, työpajoja tai residenssi ja muuta taiteellista ydintoimintaa.
- Suorat lennot ovat ensisijaisia, ja matkatavarat ja rahti pidetään mahdollisimman kevyinä.
- Paikallisissa siirroissa suositetaan joukkoliikennettä, kävelyä ja yhteiskyytejä.
- Tapaamiset ja tuotantopalaverit pidetään etäyhteyksinä aina, kun matkustaminen ei tuo selvää lisäarvoa.

Teokset, lavastus ja puvut

- Kestävyys otetaan mukaan suunnitteluun ensimmäisestä palaverista. Suunnittelijoiden sopimuksiin kirjataan kierrätystavoite.
- Lavastukset suunnitellaan kevyiksi, purettaviksi, helposti kuljetettaviksi ja eri tiloihin sovitettaviksi.
- Materiaalit hankitaan ensisijaisesti omasta varastosta, kierrätyksestä, vuokraamalla tai lainaamalla muilta ryhmiltä ja teattereilta.
- Puvuissa käytetään kierrätettyjä ja kestäviä materiaaleja, ja niitä korjataan ja muokataan uusiin teoksiin.
- Teoksen jälkeen materiaalit varastoidaan, lahjoitetaan, myydään tai kierrätetään. Kaatopaikalle päätyy vain se, mitä ei voi muuten hyödyntää.
- Teoksia esitetään pitkään ja ne säilytetään ohjelmistossa, jotta tuotannon ympäristökuorma jakautuu useammalle esitykselle.

Tilat, energia ja tekniikka

- Tiloja valittaessa huomioidaan saavutettavuus joukkoliikenteellä ja tilan ympäristökäytännöt.
- Omissa tuotannoissa suositetaan LED-valaistusta ja energiaa säästävää kalustoa. Valot ja laitteet sammutetaan, kun niitä ei käytetä.

- Toimistotyö on paperitonta: sopimukset allekirjoitetaan sähköisesti, ja aineistot jaetaan digitaalisesti.
- Laitteita korjataan ja käytetään pitkään, ja tarvittaessa hankitaan käytettyjä.

Viestintä ja markkinointi

- Viestintä on ensisijaisesti digitaalista. Käsiohjelmia ja julisteita painetaan vain tarpeen mukaan ja ympäristömerkityissä painotaloissa.
- Esitysten markkinoinnissa kerrotaan joukkoliikenneyhteyksistä.
- Kerromme ympäristökäytännöistämme verkkosivuilla ja kannustamme kumppaneita samaan.

Tarjoilut, tapahtumat ja yleisö

- Tarjoilut ovat ensisijaisesti kasvispohjaisia ja kausiruokaa. Kertakäyttöastioita vältetään, ja ylijäänyt ruoka hyödynnetään.
- Työryhmää kannustetaan käyttämään omia juomapulloja ja mukeja.
- Kiertueilla pyydetään isäntäteatterilta tiedot niiden ympäristökäytännöistä, ja ratkaisuja jaetaan puolin ja toisin.

4. Toimenpiteet, vastuut ja mittarit

Toimenpide	Vastuu	Aikataulu	Mittari
Matkustusohje (juna ensisijainen, lentojen perusteet) liitetään sopimuksiin	toiminnanjohtaja	kevät 2027	Ohje käytössä
Matkojen kirjanpito: kulkuväline, kilometrit ja arvioidut CO ₂ -päästöt kotimaassa VTT:n Lipaston ja kansainvälisesti ICAO:n avulla	tuottaja	Jatkuva, yhteenveto vuosittain	Junamatkojen osuus kotimaan matkoista, lentopäästöt kg CO ₂ e
Kestävyystavoite suunnittelijoiden sopimuksiin	tuottaja	Jokainen uusi produktio	Kierrätettyjen materiaalien osuus, tavoite ≥ 50 %
Materiaalien jälkikäytön suunnitelma teoksen purkamiselle	tuottaja, lavastaja	Jokainen produktio	Uudelleenkäyttöön ohjattu osuus, tavoite ≥ 65 %
Lavastus- ja pukuvaraston luettelointi ja lainaaminen muille	tuottaja	2027	Luettelo olemassa, lainauskerrat
Teosten elinkaari: esityskerrat ja paikkakunnat per teos	taiteellinen johtaja	Vuosittain	Esityskerrat / teos
Painotuotteiden vähentäminen ja ympäristömerkityt painotalot	viestintävastaava	Heti	Painomäärät

Toimenpide	Vastuu	Aikataulu	Mittari
Ympäristökäytäntöjen esittely työryhmälle produktion alussa	produktion tuottaja	Jokainen produktio	Läpikäynti tehty
Ympäristökäytännöt verkkosivuille	viestintävastaava	2027	Julkaistu

5. Seuranta ja päivitys

Vastuuhenkilö kokoaa mittarien tulokset vuosittain toimintakertomukseen, ja hallitus arvioi niiden pohjalta tavoitteiden toteutumisen. Ensimmäinen vuosi on lähtötason mittausvuosi, jonka jälkeen tavoitteita voidaan tarkentaa numeerisiksi.

Suunnitelma päivitetään kahden vuoden välein. Työryhmän jäsenet ja kumppanit voivat ehdottaa parannuksia vastuuhenkilölle Jussi Väänänen, jussi@aaltokoskicompany.fi.

Suunnitelma on luettavissa Nomadin verkkosivuilla ja liitetään avustushakemuksiin pyydettyessä. Tukena voi käyttää esimerkiksi [Theatre Green Book](#) -ohjeistoa ja [Ekokompassi](#)-ympäristöjärjestelmää, jos toimintaa halutaan myöhemmin sertifioida.